

Halina Ginowicz
Oddział Odwykowy w Łukowie

PROGRAM TERAPEUTYCZNY ODDZIAŁU ODWYKOWEGO W ŁUKOWIE

Program łączy w sobie pomoc profesjonalną opartą na koncepcji psychologicznych mechanizmów uzależnienia Jerzego Mellibrudy (75, 109) z dorobkiem i doświadczeniem wspólnoty Anonimowych Alkoholików (36). Nie stosuje się anticolu i esperalu, ani żadnych leków uspokajających, nasennych, antydepresyjnych. Cykl terapeutyczny trwa sześć tygodni. Przez pierwsze trzy pacjent przebywa na oddziale całą dobę, później otrzymuje wskazanie do kontynuowania terapii w trybie dziennym. Jednocześnie w programie uczestniczy około 24 pacjentów.

Szczegółową zawartość oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych przedstawia schemat procesu diagnostyczno-terapeutycznego. Organizacja oddziału oparta jest na zasadach społeczności terapeutycznej, a zajęcia prowadzone są w formie terapii grupowej. Grupy mają charakter otwarty.

Podstawowy program terapii

Zajęcia dzielą się na trzy główne bloki:

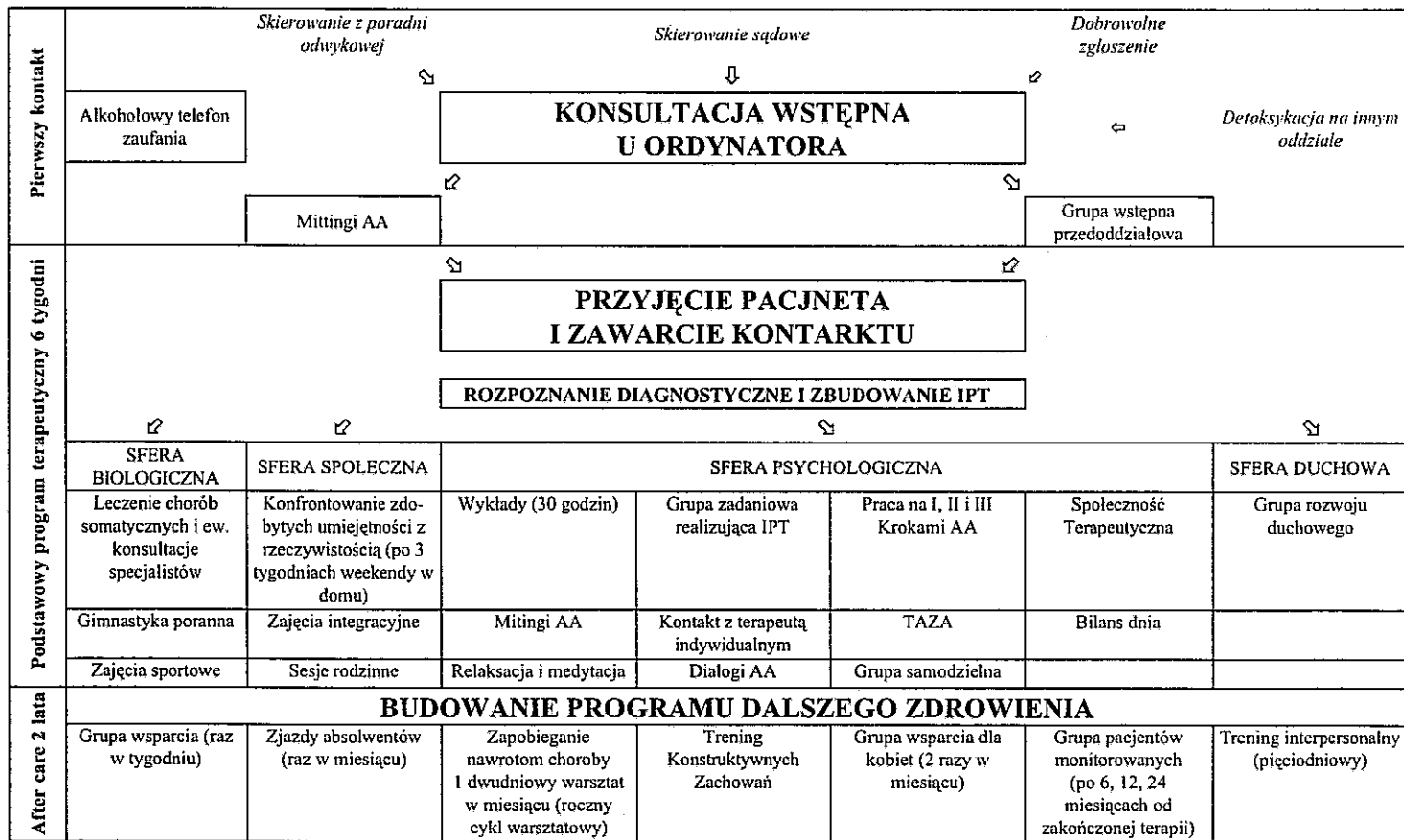
1. Blok informacyjno-edukacyjny

Zajęcia z tego bloku odbywają się przez cały okres pobytu w oddziale. W tym czasie pacjent ma okazję wysłuchać 36 wykładów. Każdy z nich łącznie z dyskusją trwa około 45 minut. Dotyczą one choroby alkoholowej, jej psychicznych mechanizmów oraz problemów związanych ze zdrowieniem i trzeźwieniem.

2. Grupa terapeutyczna

Zajęcia na których pacjent spędza łącznie 96 godzin, odbywają się przez 6 dni w tygodniu w trzech równoległych grupach: jednej koedukacyjnej i dwóch męskich (podział ten spowodowany jest większą ilością mężczyzn wśród leczonych

Schemat procesu diagnostyczno-terapeutycznego Oddziału Odwykowego w Łukowie

pacjentów oraz koniecznością uwzględnienia specyfiki problemów uzależnionych kobiet). Głównym celem spotkań jest realizacja i omówienie zadań wynikających z Indywidualnych Programów Terapeutycznych. Grupa ma charakter otwarty.

3. Zajęcia poświęcone pracy nad krokami AA

W czasie pobytu na oddziale pacjenci zapoznają się z pierwszymi trzema krokami Ruchu Anonimowych Alkoholików. Zajęcia prowadzi terapeuta – trzeźwiejący alkoholik. Odbywają się przez 5 dni w tygodniu (łącznie 48 godzin)

4. Inne zajęcia

Niezależnie od zajęć mieszczących się w ramach wymienionych bloków pacjenci biorą udział w następujących zajęciach:

- Trening Asertywnych Zachowań Abstynenckich TAZA (1 raz w tygodniu 3 godziny) – celem treningu jest radzenie sobie z odmawianiem, informowaniem o własnym uzależnieniu i abstynencji;

- mitingi AA,

- zajęcia sportowe: codzienna poranna zaprawa oraz dwa razy w tygodniu 45-minutowe zajęcia na siłowni;

- spotkania poświęcone duchowym aspektom zdrowienia, prowadzone przez katolickiego księdza

- zajęcia integracyjne,

- codzienne zebrania społeczności terapeutycznej

- sesja rodzinna.

Sesja rodzinna ma charakter indywidualnego spotkania terapeuty prowadzącego pacjenta z jego rodziną. Odbywa się w piątym lub szóstym tygodniu terapii. Trwa około 2 godzin. Celem jej jest stworzenie okazji do otwartego porozmawiania o tym jak było w rodzinie dotychczas i o tym jak budować nową, trzeźwą rzeczywistość w domu.

Przez cały okres terapii pacjent jest prowadzony przez indywidualnego terapeuty. On prowadzi z nim rozmowę wstępną, przeprowadza diagnozę nozologiczną i problemową. Na podstawie diagnozy terapeuta układa Indywidualny Program Terapeutyczny. Program ten powstaje sukcesywnie z tygodnia na tydzień. Pacjent otrzymuje go na piśmie.

Zadania pierwszego okresu skupiają się wokół odkrywania objawów uzależnienia i uznania tożsamości alkoholowej oraz rozpoznania destrukcyjnego wpływu picia na różne obszary życia. Następnym etapem terapii jest uczenie się rozpoznawania emocji i trenowania konstruktywnych sposobów postępowania z nimi. Kolejnym krokiem w pracy terapeutycznej jest „rozbrajanie” psychologicznych mechanizmów uzależnienia (system nałogowego regulowania uczucia iluzji i zaprzeczeń oraz rozproszonego Ja). Ostatni okres pobytu poświęcony jest na opracowanie strategii zapobiegania nawrotom picia. Tak wygląda oferta Podstawowego Programu Terapii Uzależnień. Podczas sześciotygodniowej terapii pacjent poświęca jej średnio 273 godziny (wraz z przygotowaniem zadań zawartych w IPT).

Program poszpitalny

Po ukończeniu Podstawowego Programu Terapii Uzależnienia pacjent ma możliwość kontynuowania leczenia w placówce w programie poszpitalnym. Kontrakt poszpitalny podpisany jest na 2 lata. Oferta ta obejmuje roczny cykl weekendowych spotkań, odbywających się raz w miesiącu. Tematy spotkań są następujące: zapobieganie nawrotom choroby, trening konstruktywnych zachowań, trening interpersonalny, trening zachowań asertywnych, grupa wsparcia dla trzeźwiejących kobiet, grupa dalszego zdrowienia. Dla osób leczonych w oddziale, a mieszkających w Warszawie, organizowany jest comiesięczny zjazd absolwentów, obejmujący udział w zajęciach grupy pacjentów monitorowanych po 6, 12 i 24 miesiącach od ukończenia terapii oraz konsultacje indywidualne z terapeutą prowadzącym.

Zespół terapeutyczny

Oddziałem kieruje lekarz internista. Zastępcą jest psycholog. Trzon zespołu tworzą pielęgniarki (9), które na oddziale pracują jako instruktorki terapii. Pracuje też jeden trzeźwiejący alkoholik oraz w niepełnym wymiarze czasowym ksiądz katolicki i instruktor sportowy. Zespół jest profesjonalnie przygotowany do pracy z osobami uzależnionymi. 11 osób ukończyło Studium Pomocy Psychologicznej IPZiT, 10 Studium Terapii Uzależnień, 4 osoby podjęły własnie studia wyższe.

Pacjenci

Rocznie w placówce leczonych jest około 170 uzależnionych pacjentów. W przeważającej części są to mężczyźni – 89%. Najliczniejsi są pacjenci w wieku 35-44 lata (41%). Większość z nich ma rodziny, żony i dzieci (56%), 40% to bezdzietni. Inaczej niż w większości placówek odwykowych Sieci przedstawia się tu struktura środowiska z którego wywodzą się pacjenci. Najwięcej pacjentów (48%) mieszka na wsi i w małych miasteczkach, 42% w miastach do 100 000 mieszkańców, a jedynie 12% leczonych to mieszkańcy większych miast. Są to ludzie w większości mający wykształcenie jedynie zawodowe (36%) lub podstawowe (20%).

Streszczenie

Oddział odwykowy w Łukowie prowadzi terapię osób uzależnionych. Pracą zespołu terapeutycznego kierują lekarz i psycholog, większość to pielęgniarki pełniące rolę instruktorów terapii odwykowej. Program terapeutyczny zbudowany jest w oparciu o koncepcję psychologicznych mechanizmów uzależnienia J.Mellibrudy (75) oraz dodatkowo wsparty doświadczeniami ruchu Anonimowych Alkoholików. Oddział realizuje sześciotygodniowy program terapii uza-

leżnięń zwany podstawowym. Pacjenci po jego zakończeniu mają możliwość korzystania z dalszej pomocy terapeutycznej w dwuletnim programie leczenia poszpitalnego.

Halina Ginowicz

Therapeutic program of the Alcohol Treatment Unit in Łuków

Summary

The Alcohol Treatment Unit in Łuków provides treatment to alcohol dependent persons. The therapeutic team, consisting mostly of nurses in the role of alcohol treatment instructors, works under direction of a medical doctor and a psychologist. The therapeutic program based on J. Mellibruda's concept of psychological mechanisms of dependence is supported by experiences of the Alcoholics Anonymous movement. A 6-week program of the so-called basic alcohol treatment is provided by the unit. On completion of the program patients are offered further therapeutic help in a two-year aftercare program.

Key words: alcohol treatment / alcohol treatment unit / aftercare